

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Krizový plán školy stanovuje závazný postup pro všechny pracovníky školy při řešení krizových situací ve škole.

Krizový plán školy vychází z těchto dokumentů:

1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 21291/2010-28
2. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j. 10194/2002-14
3. Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. 21149/2016
4. Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č.j. 14423/99-22

Krizový plán vychází z těchto zákonů:

- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociální a právní ochraně dětí
- Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 140/1967 Sb., trestní zákon
- Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách
- Závazný pokyn policejního Prezidenta č. 8/2001 č. 4/200 o vstupu Policie ČR do škol

Krizový tým:

Ředitel, výchovný poradce: Ing. Ivana Nováková

Metodik prevence: Mgr. Silvie Jančík

Zástupce ředitele: Ing. Ivana Fryčová

NÁVYKOVÉ LÁTKY

Krizový plán školy – řešení patologických jevů – užívání návykových látek -

OPL – vychází z metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních

Jak řešit případy související s užíváním návykových látek v prostředí školy

Pojem návykové látky zahrnuje veškeré látky (mj. omamné a psychotropní – zkratka OPL), které jsou schopné ovlivnit psychiku člověka, jeho sociální chování a ovládací nebo rozpoznávací schopnosti. Patří sem také alkohol nebo tabák. V České republice není stanovena věková hranice pro užívání návykových látek (OPL, alkoholu i tabákových výrobků). Konzumace návykových látek není považována za protiprávní jednání. Jejich užívání osobami mladšími 18 let je ovšem považováno za nebezpečné chování. Každý nezletilec, který se takého jednání dopouští, má nárok na pomoc orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Navádění k užívání návykových látek, nebo podpora takového chování u osob mladších 18 let jsou zakázány a takové jednání je přestupkem nebo trestním činem. Zakázán je rovněž prodej tabáku a alkoholických nápojů těmto osobám. Užívání návykových látek v prostorách školy v době školního vyučování, na všech školních akcích i při

mimoškolní činnosti není přípustné. Všichni zaměstnanci školy mají oznamovací povinnost k řediteli školy v případě, kdy žáci nebo studenti omamné látky užívají, distribuují nebo u sebe přechovávají. Při řešení problematiky spojené s užíváním návykových látek je třeba spolupracovat s celou řadou institucí (Policie ČR, orgány sociálně-právní ochrany dětí, školská poradenská a preventivně výchovná zařízení, regionální nestátní a neziskové organizace apod.).

Konzumace OPL ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci školou pořádaných akcí, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy. Především ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy a vedoucí výchovných poradců.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování a není schopen dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (pak musí dbát pokynů pracovníků školy).
9. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště žáka.
10. V případě uživatele (tj. žákova) zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením školního řádu.
12. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
13. V případě podezření na intoxikaci žáka může pověřený pracovník provést orientační test na přítomnost OPL (zkouška ze slin či moči), ale pouze na základě předem získaného souhlasu zákonného zástupce, resp. žáka staršího 18 let s orientačním testováním žáka na přítomnost OPL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným postupem, jak je uvedeno od bodu 3. O události sepiše pedagogický pracovník stručný záznam s vyjádřením žáka.
14. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, resp. nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Distribuce OPL ve škole

1. Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
2. Přechovávání OPL je také protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek (podle množství látky), nebo v případě množství jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanovený školním řádem.
3. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuci OPL, musí o této skutečnosti škola vyrozumět příslušné oddělení Policie ČR, protože se jedná o podezření ze spáchání trestného činu.
4. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let, nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností.

5. Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

Nález OPL ve škole

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
4. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou a psychotropní, postupují takto:

1. Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy a vedoucí výchovných poradců.
3. O nález sepiší stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nález a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce.
4. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.
5. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady jedů jsou známy protijedy. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.
2. Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkontrolují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
3. Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí. Telefonní kontakty mají pedagogové v příloze minimálního protidrogového programu, který je umístěn na www stránkách školy a u metodika prevence.

Krizový plán školy – řešení problému konzumace tabákových výrobků na škole i v době školou

pořádaných akcí

– doporučené postupy – součást preventivních opatření

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit (zákon č. 379/2005 Sb.). Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená. Prostory školy je třeba označit viditelným textem doplněným grafickou značkou zákazu kouření (§9 odst. 1 zákona č. 379/2005 Sb.). Školním řádem je nutné kouření v prostorách školy zakázat a stanovit sankce za porušování tohoto zákazu (§ 30 odst. 1 zákona č. 379/2005 Sb.).

Stanovený postup při zjištění konzumace tabákových výrobků ve škole i na pracovišti a v době akcí pořádaných školou:

1. V případě, že je žák přistižen při konzumaci tabákového výrobku v prostorách školy nebo v době školního vyučování, je nutné mu v další konzumaci zabránit, proto je potřeba tento výrobek žákovi odebrat a zajistit ho, aby nemohl v konzumaci pokračovat.

2. Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu: tj. o události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka, který předá třídnímu učiteli, který bude postupovat podle školního řádu – viz výchovná opatření. Třídní učitel má za povinnost informovat zákonné zástupce žáka. To i v případě, že je žák zletilý, neboť zákonní zástupci u zletilého žáka mají při vyživovací povinnosti také právo na informace. Třídní učitel také oznámí přestupek metodikovi prevence (určenému podle rozdělení VP a MP na škole), zápis o přestupku si TU vloží do osobní karty žáka.
3. Třídní učitel bude sledovat, zda nejde o opakované přestupky proti školnímu řádu a podle toho stanoví vhodné výchovné opatření.
4. V závažných případech (zejména s ohledem na věk a chování žáka) a jestliže se jednání stále opakuje, může škola vyrozumět orgán sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od tohoto orgánu vyžadovat i pomoc.
5. S těmito postupy je potřeba seznámit žáky – (třídní učitel provede zápis do třídnice, že žáci byli s těmito postupy seznámeni). Třídní učitel musí zdůraznit, že **ZÁKAZ KOUŘENÍ SE TÝKÁ DOBY ŠKOLNÍHO VYUČOVÁNÍ!!!** To znamená, že nemohou žáci kouřit v době vyučování před budovami, i když jde o pozemek města. Také se to týká doby, kdy žáci přecházejí v době vyučování z jedné budovy na druhou, nebo vykonávají praxi. Totéž se týká i doby, kdy se žáci účastní akcí pořádaných školou

Krizový plán – řešení problému konzumace alkoholu ve škole – doporučené postupy, součást preventivních opatření

Prodej nebo podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let je v České republice zakázáno. Zakázáno je rovněž osobám mladším 18 let alkohol nabízet anebo je v konzumaci alkoholu podporovat (§ 12 zákona č. 379/2005 Sb.).

Školním řádem škola stanoví zákaz užívání alkoholu v prostorách školy v době školního vyučování i na všech akcích školou pořádaných (§ 12 odst. 1 písmeno g zákona č. 379/2005 Sb.). Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Stanovený postup při řešení problému konzumace alkoholu ve škole i na pracovištích praxe:

1. Pokud je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy (a pracovištích praktického vyučování) nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je nutné mu v další konzumaci zabránit. Alkohol je potřeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
2. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
3. V případě, že je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě (zvl. na pracovištích), zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
4. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, postupuje pedagogický pracovník podle školního řádu školy: O události sepiše stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol – zvl. u nezletilých žáků), který předá třídnímu učiteli žáka i metodikovi prevence (dle rozdělení VP a MP). Vyrozumí také vedení školy a při závažných případech i vedoucí výchovných poradců. Třídní učitel vyrozumí zákonné zástupce (a to i v případě zletilosti žáka, neboť zákonní zástupci i u zletilých žáků mají právo na informaci. Výjimkou jsou zletilí žáci, kteří žijí mimo domácnost zákonných zástupců. To znamená, že zákonní zástupci nepobírají úlevy na žáka.)
5. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není způsobilý k pobytu ve škole. Pedagogický pracovník nesmí odeslat žáka domů bez doprovodu zletilé osoby.
6. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte (podle trvalého bydliště) a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany dítěte vyžadovat pomoc.
7. Jestliže se situace opakuje, splní škola **OZNAMOVACÍ** povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte – podle místa bydliště žáka.

8. Z konzumace alkoholu je potřeba vyvodit sankce dle školního řádu. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
9. V případě podezření na konzumaci alkoholu může určený pedagogický pracovník (vedení školy, ved. VP a MP, bezpečnostní technik, určený pedagog. pracovník) provést orientační test na přítomnost alkoholu (dechová zkouška), ale pouze na základě PŘEDEEM ZÍSKANÉHO SOUHLASU zákonného zástupce nebo zletilého žáka na přítomnost alkoholu – viz souhlas s testováním na OPL. Pokud je výsledek testu pozitivní, postupuje pedagogický pracovník obdobným způsobem, jak bylo určeno předcházejícími body.
10. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě PŘÍCHODU žáka do školy pod vlivem alkoholu, tedy i tehdy, kdy nelze prokázat, že žák konzumoval alkohol ve škole.

Pokud pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

1. Tekutinu netestují.
2. Uvědomí vedení školy.
3. Tekutinu uloží u vedení školy, pro případ usvědčujícího důkazu.
4. Zpracují stručný záznam o události, který odevzdají vedení školy a dají to také na vědomí výchovnému poradci a preventistovi.
5. Informují zákonného zástupce žáka.

Pokud pracovníci školy zadrží u žáka alkohol, postupují takto:

1. Zabavenou tekutinu netestují.
2. Uvědomí vedení školy.
3. Sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen – tj. datum, místo a čas nálezů, jméno žáka, třídu. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen, nebo který ho odevzdal. Pokud žák nechce podepsat, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. U tohoto zápisu by měl být přítomen se žákem i někdo z vedení školy, nebo výchovný poradce či metodik prevence, v případě závažnosti ředitel školy. Zápis obdrží zúčastněné strany a třídní učitel žáka, který jej založí do osobního listu žáka. Budou vyrozuměni i zákonní zástupci žáka.
4. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který jej konzumoval, předají pedagogičtí pracovníci tekutinu přivolanému lékaři.

ŠIKANA

1. Okamžitá ochrana oběti:
Umístění žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby. Kontaktování rodičů, aby si dítě vyzvedli a domluvili se na dalším postupu.
2. Stanovení strategie:
Situaci řeší krizový tým ve složení - ředitel školy, třídní učitel, školní metodik prevence, výchovný poradce, popř. externí odborník – psycholog.
3. Rozhovor se žáky v pořadí: oběť, svědci, agresori.
Výpovědi jsou zaznamenávány dostatečně přesně. Dle situace je možno agresory oddělit od kolektivu, aby nemohli ovlivnit svědky. Je třeba zjistit:
 - a) Kdo je oběť?
 - b) Kdo je agresor?
 - c) Kdy a kde k šikaně dochází?
 - d) Jakou formou?
 - e) Jak dlouho a jak často trvá?
 - f) Proč X ubližoval?
 - g) Jaký trest (opatření) navrhuješ?
 - h) Proč?
 - i) Jak lze násilí v budoucnu zabránit?
4. Oznámení:
Ředitel informuje vždy OSPOD a PPP, případně policii či další orgány.
5. Informace učitelskému sboru a jeho účast:
Ředitel školy svolá poradou, seznámí učitele s okolnostmi vzniku a vyšetřování případu. Za krizový tým přednese návrh výchovných opatření a způsobu práce s klimatem třídy.
6. Individuální schůzky s rodiči aktérů případu (agresorů, obětí):
Je vhodné jednat s rodiči obětí a agresorů odděleně, rodiče agresorů zvát po jednom páru. Jednání je přítomen ředitel, VP, ŠMP, TU. Je žádoucí přítomnost obou rodičů projednávaných dětí. Jsou seznámeni s případem a opatřeními, která škola přijme. Obě strany podepíší zápis z jednání. Rodičům lze doporučit, aby děti nechali vyšetřit.
7. Dohoda o vzájemné informovanosti:
Škola se (pokud je to možné) s rodiči dohodne na vzájemném informování, např. zprávy z vyšetření apod.
8. Třídnická hodina pro žáky:
Žáci jsou informováni o rizicích agresivního chování a o výchovných opatřeních školy. TU ostatních tříd využijí případ k diskusi, informují o možnostech pomoci pro oběti a svědky šikany.
9. Mimořádná třídní schůzka:
Rodiče jsou informováni o situaci, průběhu vyšetřování a opatřeních pro zamezení dalších problémů. Rodiče jsou ubezpečeni o kompetencích školy případ dále řešit a jsou vyzváni ke zvýšené pozornosti a spolupráci.

Škála opatření vůči agresorovi (agresorům)

Podle závažnosti šikany a podle přístupu agresora (agresorů) ke svému chování se uplatní některá z následujících opatření:

- a) domluva TU, informace rodičům,
- b) napomenutí TU, důtka TU, důtka ŘŠ,
- c) podmíněné vyloučení ze školy, vyloučení ze školy (po splnění povinné školní docházky),
- d) snížená známka z chování,
- e) doporučení rodičům zainteresovaných dětí vyhledat odbornou pomoc (PPP, SVP),
- f) doporučení rodičům umístit žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče,
- g) návrh OSPOD k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy.

KYBERŠIKANA

Kyberšikana je definována jako zneužití ICT (informačních a komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrožit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určují její závažnost.

Postup při řešení kyberšikany ve škole

1. Pokud je žák vystaven některé z forem soustavného obtěžování nebo napadání přes internet, mobilní telefon nebo přes sociální síť, sepíše ten, kdo informaci převzal, okamžitě zápis prvotního kontaktu a informuje vedení školy, výchovného poradce nebo školního metodika prevence. Podle vyjádření MŠMT z roku 2009 by se škola měla zabývat kyberšikanou vždy, když se o ní dozví.
2. TU pozve rodiče nebo zákonné zástupce žáka - oběti do školy a s jejich pomocí se snaží eliminovat možnost přístupu agresora k žákovi (oběti).
3. Pokud je agresor neznámý, je v této situaci doporučeno řídit se pravidly pro bezpečný pohyb na internetu (také je lepší změnit telefonní číslo, účet na Facebooku, internetu, mailu či zvolit jinou sociální síť). Po určitou dobu se snažit vyhýbat těmto médiím. V každém případě je nutné informovat Policii ČR.
4. Pokud je agresor známý, je třeba informovat také zákonné zástupce agresora a vysvětlit jim, že jde v podstatě o trestný čin, jenž by měl být takto posuzován, pokud nebude s okamžitou platností ukončen.

Škola musí podpořit oběť a zajistit její bezpečí, zajistit co nejvíce důkazních materiálů, incident vždy vyšetřit, informovat rodiče, zkonzultovat řešení s dalšími institucemi, žádat konečný verdikt a informace, zvolit odpovídající opatření a realizovat preventivní opatření.

Opatření při zjištění kyberšikany ve škole

Pokud došlo k tomuto činu v prostorách školy, bude přestupek řešen výchovnými opatřeními v souladu se školním řádem. Pokud došlo k takovému jednání mimo prostory školy je na zákonných zástupcích, zda případ nahlásí příslušným orgánům (Policii ČR). Šikana bývá nejčastěji postihována podle ustanovení trestního zákona, a to jako:

- a) trestný čin omezování osobní svobody
- b) trestný čin vydírání
- c) trestný čin vzbuzení důvodné obavy
- d) trestný čin loupeže
- e) trestný čin ublížení na zdraví
- f) čin poškozování cizí věci
- g) trestný čin znásilnění či pohlavního zneužívání

K tomu, aby byl pachatel postižen, musí být starší 15 let (15 - 18 let mladiství). K trestní odpovědnosti mladších 15 let nedochází, neznamená to však, že nemohou být postiženi jinak, případně mohou být postiženi rodiče. Nezletilý pachatel může být postižen nařízením ústavní výchovy, může nad ním být stanoven dohled. Výchovná opatření při šikaně zjištěné v prostorách, areálu školy, při akcích školy - prokázaná šikana (dle závažnosti situace).

EXTREMISTICKÉ CHOVÁNÍ

Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, jež směřují proti základům demokratického ústavního státu. U žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory mající často pouze slabý ideologický základ.

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, jež jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Antisemitské jednání je takové, které poškozuje objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam na základě subjektivní percepce židovství.

Extremismus lze dělit na

- a) pravicový (odmítá rovnost lidí a na tomto základě potlačuje svobodu některých z nich),
- b) levicový (absolutizuje rovnost lidí na úkor individuální svobody),
- c) náboženský (nárokuje suverenitu náboženského vyznání na úkor excesivního porušení lidských práv a individuální svobody),
- d) etnicko-regionální (nárok na suverenitu a separaci vlastního etnika anebo regionu vede k excesům potlačování svobody jiných),
- e) environmentální (zájmy subjektivně pojaté přírody a jejich částí jsou nadřazeny demokratickým principům a prosazovány excesivně na úkor lidské svobody).

Postup

V případě, kdy zaměstnanec školy zjistí některý z výše uvedených projevů extremistického chování u žáka školy, informuje TU, ředitele školy, VP a ŠMP (krizový tým). Jeho cílem je pak:

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4. Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.
5. Zaměřit výuku (v rámci hodin dějepisu, ZSV, biologie...) na tyto problémy.
6. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
7. Pozvat experty k diskusi se žáky.
8. Informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci.

V případě závažných projevů (především násilných) informovat Policii ČR.

KRÁDEŽE

Prevence proti krádežím a postupy při zjištění takového jednání na škole.

- a) Krádeže jsou protiprávním jednáním, a jakmile se škola o takovém jednání dozví, bude tuto skutečnost hlásit orgánům činným v trestním řízení, nebo doporučí poškozenému (jeho zákonnému zástupci), aby se na tyto orgány obrátil.
- b) Nošení cenných věcí (zejména věcí malých rozměrů) do školy je rizikové chování, které může vést k jejich odcizení. Škola žákům doporučuje nenosit cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním. Na škole není stanoveno místo na odkládání věcí.
- c) Pedagogové vedou žáky k tomu, aby dokázali protiprávní jednání rozpoznat, byli všímaví vůči svému okolí a v případě, kdy budou svědky takového jednání, ohlásili věc pedagogickému pracovníkovi školy.

Postup při zjištění krádeže ve škole

1. V případě, kdy zaměstnanec školy zjistí na půdě školy krádež, neprodleně informuje vedení školy. Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem školy.
2. S náhradou způsobené škody pedagogové postupují jako u vandalismu. Preferují nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem a trvají na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
3. Zákonné zástupce zloděje vyrozumí škola vždy až poté, kdy bude přesně znát příčiny, které žáka k takovému chování vedly a to zejména v případě mladších žáků.
4. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumí vedení školy Policii ČR a oznámí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy.
5. O krádeži a jejím šetření provede pedagog záznam, z něhož budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti.

V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč a je to bez použití násilí (překonání překážky), není to vloupání a jedná se o přestupek proti majetku dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění. V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč a je to s použitím násilí (vypáčená skříňka, šatna, šuplík) nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci (loupež), jedná se vždy o trestný čin. Škoda na odcizené věci od 5000,- Kč výše je trestným činem krádeže dle ustanovení § 205 trestního zákoníku.

VANDALISMUS

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žákyň a žáků, případně dalších členů školní komunity. Jedná se buď o významné útoky na věci mající za následek jejich úplné zničení (ulomené část nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky, učebnice část oblečení) nebo významné poškození (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku, popsané a polité učebnice, oloupané nejrůznější rohy, nalepený toaletní papír na stropě apod.).

Postup při zjištění vandalismu ve škole

1. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhejte po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci.
2. Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, vyrozumí TU o tomto chování zákonné zástupce žáků a dohodne s nimi způsob náhrady škody.
3. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil, není ochotný škodu nahradit, vyrozumí vedení školy Policii ČR a oznámí podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestný čin majetkové povahy.
4. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák/žákyně, bude pedagog preferovat tento způsob náhrady škody.

5. O způsobené škodě provede TU záznam, z něhož budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti, a kopie záznamu bude uložena u výchovného poradce a metodika prevence.
6. V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, jež zvolila škola, neměla žádný účinek, oznamuje vedení školy toto jednání OSPOD.

ZÁŠKOLÁCTVÍ

Třídní učitel by měl být nejpozději do 3 dnů od počátku absence informován od rodičů a zákonných zástupců o důvodu nepřítomnosti žáka ve škole. Pokud takto neučiní, lze nepřítomnost žáka klasifikovat jako záškoláctví.

Postup řešení zjištěného záškoláctví

1. neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnost žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje.
2. Při zvýšené omluvené nepřítomnost prověřuje TU její věrohodnost. Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na nějž je zákonný zástupce pozván. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence a dohodne termín další schůzky. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává. Zápis uloží výchovný poradce ve své dokumentaci. TU o schůzce informuje vedení školy.
3. Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce orgánu sociálně-právní ochrany dětí, školní metodik prevence. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu.

Výchovná opatření v souvislosti se záškoláctvím viz Školní řád schválený šk. radou pro daný školní rok

PODVOD

Zpravidla jde o podvody typu falšování podpisu rodičů nebo zákonných zástupců, klasifikace v žákovských knížkách.

Postup při zjištění podvodného jednání u žáka

1. Pokud jde o falšování podpisu na omluvence z důvodu neomluvené nepřítomnosti žáka ve vyučování, je třeba tento přestupek klasifikovat jako záškoláctví (viz. záškoláctví).
2. Pedagog po pohovoru se žákem učiní o této skutečnosti písemný záznam, který bude uložen u TU a výchovného poradce.
3. Pedagog vyrozumí zákonné zástupce žáka a v závažných případech výchovného poradce a vedení školy.

Výchovná opatření při zjištění podvodu u žáků

Výchovná opatření jsou udělována v souladu se školním řádem podle rozsahu a závažnosti podvodného jednání.

SEXUÁLNÍ RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ

U dětí a dospívajících je možno rizikovost zpozorovat u nevhodných sexuálních projevů. Je potřeba je rozlišit od projevů normální sexuální zvědavosti, experimentace s vlastním tělem i tělem druhých dětí.

Za rizikové sexuální chování pokládáme předčasný začátek pohlavního života, vysokou frekvenci pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuitu, prostituční chování, krvavé sexuální praktiky, styk bez použití kondomu (vaginální, anální a orální). V širším slova smyslu se k němu řadí i další ovlivňující faktory, například asociální chování, agresivita, užívání alkoholu a drog.

Projevy rozvoje sexuální deviace u dětí mohou souviset se zvýšenou agresivitou, týráním zvířat, nápadnou neobratností při dvoření, chyběním empatie, nutkavou masturbací, atypickým sexuálním vývojem, u chlapců se zvyšuje fyzická agrese a u dívek spíše sebepoškozování (varující je triáda symptomů: noční pomočování i po dvanáctém roce života, krutost ke zvířatům a žhářství).

Projevy sexuální deviace je třeba podchytit včas a také dítěti včas poskytnout adekvátní pomoc, díky tomu se může předejít spáchání trestného činu, který ničí životy všech lidí v jeho dosahu. **Jednotný postup při sexuálním rizikovém chování** – totožný jako při šikaně.

SEXUÁLNÍ ZNEUŽÍVÁNÍ

Sexuální zneužívání je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatele. Do 15 let věku dítěte je jakékoli jednání sexuálního charakteru směřující vůči jeho osobě považováno za pohlavní zneužití a tedy trestný čin, který jsme povinni hlásit OSPODu a Policii ČR (ať už se jedná o dotýkání se dítěte na intimních místech, pohlavní styk s ním, nucení dítěte k těmto či podobným aktivitám).

Postup při svěřením se dítěte učiteli s pohlavním zneužitím

1. Je potřeba si uvědomit, že jde o velmi citlivou záležitost.
2. Vyslechnout dítě, nic z jeho slov nezpochybňovat – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii.
3. Ocenit dítě, že se vám svěřilo a ujistit ho, že pro ně uděláte vše, co je ve vašich silách. Je vhodné dítěti sdělit, že skutečnost musíte ohlásit na policii a zabránit tak dalšímu opakování zneužívání. Pokud vás dítě prosí, abyste o tomto nikomu neříkali, NESMÍTE MU ani tak SLÍBIT SVOU MLČENLIVOST.
4. Bezodkladně své zjištění oznámit řediteli školy.
5. Podezření na trestný čin pohlavního zneužití hlásí škola OSPODu. Pokud se jedná o hodnověrně potvrzené podezření, obrací se škola na Policii ČR.
6. V případě, že se zneužívání dopouští rodič, NESMÍTE V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ informovat rodiče o tom, že se nám dítě svěřilo.

Stejný postup platí, pokud přijde informace nepřímo – vyplývá z ankety, od spolužáků, či z jiného zdroje. Učitel se dítěte nevyptává a jde svůj poznatek sdělit rovnou řediteli školy.

DOMÁCÍ NÁSILÍ V RODINĚ DÍTĚTE

Domácí násilí představuje obvykle **fyzické, psychické, nebo sexuální násilí** mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí. Je typické, že se intenzita násilného chování v průběhu času stupňuje, což snižuje schopnost oběti i agresora toto chování zastavit a pracovat na nápravě narušeného vztahu. Děti jsou považovány za svědky domácího násilí, pokud vidí či slyší násilné projevy, vidí důsledky (zranění) násilí. Přítomnost dítěte u domácího násilí považuje WHO (Světová zdravotnická organizace) za psychické týrání dítěte. Pokud jsou děti svědky domácího násilí, často se projevují stejně, jako děti - přímé oběti týrání. Rovněž i důsledky pro jejich další vývoj a život jsou srovnatelné s těmi, s nimiž se potýkají děti, jež jsou v roli obětí týrání. Proto je pedagog povinen jednat v okamžiku, kdy se dítě zmíní o opakovaném násilí mezi členy domácnosti, v níž žije, a jehož je dítě svědkem.

Klíčové charakteristiky domácího násilí

- a) Je **opakované**.
- b) Je **neveřejné**, probíhá v soukromí domácnosti.
- c) **Eskaluje**. Domácí násilí se stupňuje jak ve svých formách (od urážek a ponižování až k fyzickému násilí), tak i ve své hloubce (od první facky až po velice brutální napadání, jež může vést k ohrožení na životě).
- d) **Role oběti a agresora jsou jasně rozdělené**, nezaměňují se.
- e) Zcela zásadní pro identifikaci násilí je zneužívání moci a kontroly, která v oběti vzbuzuje strach.

- f) Pachatel bývá násilný většinou jen ke své oběti, nikoli navenek, mívá „dvojí tvář“. Okolí se může jevit sympatický. Pouze část pachatelů je agresivní i navenek.
- g) Pachatel považuje svoje chování za ospravedlnitelné, má pocit nároku na takové chování.
- h) K domácímu násilí dochází v cyklech: znamená to, že se střídají období vzrůstání napětí a násilí, období relativního klidu a opětovného narůstání tenze a opětovného násilí.

Doporučené postupy při podezření na domácí násilí

1. Pokud se dítě samo svěří učiteli o domácím násilí v rodině, měl by mu učitel projevit důvěru, nebagatelizovat jeho sdělení, neobviňovat jej ze lži a podpořit jej. Měl by jej informovat o tom, že se na domácí násilí vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní, aby dítě ochránil.
2. Podezření na domácí násilí v rodině dítěte neprodleně oznámit řediteli, popř. dalšímu členu krizového týmu. Škola informuje OSPOD o svém podezření z ohrožování výchovy dítěte.
3. Pokud se na pedagoga obrátí rodič – oběť domácího násilí, měl by jej pedagog odkázat na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují (viz. příloha KP), prostřednictvím některého z členů krizového týmu.
4. V žádném případě neřešit podezření na domácí násilí rozhovorem s rodičem - agresorem, tento postup by se mohl obrátit proti dítěti.

Co by mělo v případném rozhovoru, když se vám dítě svěří, určitě zaznít

1. Násilí a to, co se doma odehrává, není vinou dítěte.
2. Za násilí nemohou ani sourozenci.
3. Za násilí je odpovědný ten, kdo jej vykonává.
4. Je velmi dobře, že se rozhodlo o situaci někomu říci.
5. Nikdo nemá právo se k někomu chovat násilně a to ani v rodině, ani když je silnější, ani když je to rodič.
6. Násilí dítě nemůže zastavit samo, ale jen s pomocí okolí, proto je tak důležité, že se svěřilo.

Nevhodné postupy

Škola nemůže poskytovat terapeutické služby. Pedagog by se měl rovněž vyhnout postupům, které mohou dítě poškodit (stigmatizovat, traumatizovat jej apod.), jako je např. otevřené řešení podezření před třídou; nepřiměřený tlak na dítě, aby hovořilo o problému doma; obvinění ze lži.

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY A SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Porucha příjmu potravy (PPP) – jedná se o okruh onemocnění, kam patří mentální anorexie – bulimie a také přejídání spojené s jinými psychickými poruchami. U PPP jsou typické obavy z tloušťky, manipulace s jídlem, sloužící ke snížení hmotnosti a zkreslené vnímání vlastního těla. Nejčastěji se projevují během dospívání a rané dospělosti, ale mohou se rozvinout i v pozdějším věku nebo naopak v dětství.

Sebepoškozování – je agresivní chování člověka, které je nasměrování proti němu samotnému. Pro sebepoškozování je charakteristické, že se opakuje, je návykové. Ve společnosti se o něm ví a mluví velmi málo, s tímto problémem se však potýká mnoho osob, především dospívajících.

Situaci řeší tyto pracovníci: třídní učitel, pedagogický pracovník, vedení školy, rodiče – zákonní zástupci, pediatr, PPP.

Postup při podezření na PPP

1. Pedagog si všímá chování a jednání žáků. Pokud má podezření na PPP (rychlé zhubnutí, časté zvracení, nápadná změna nálad...) informuje ředitele školy, popř. někoho z členů krizového týmu.
2. Po poradě s krizovým týmem zprostředkuje zpětnou vazbu dítěti a rodině o případných jídelních zvyklostech dítěte (pozor na vhodně volené formulace a slova, pedagogický pracovník není terapeut!).
3. Pomůže zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem.

Uvedený postup platí i v případě sebepoškozování dítěte.

V Českém Těšíně 1. 9. 2021

Ing. Ivana Nováková, VP, ředitel

Mgr. Silvie Jančík, metodik prevence